

דאה וראה, איה ודיה/ אליהו יפרח

חולין דף סג עמוד א/ב

ודיה - אחת היא, דאי ס"ד תרתי אינון, מכדי משנה תורה לאוסופי הוא דאתא, מאי שנא הכא דכתיב למינה אאיה, ומ"ש התם דכתיב למינה אדיה? אלא ש"מ: איה ודיה אחת היא. וכי מאחר שאיה ודיה אחת היא, למה ליה למיכתב איה ודיה?

אמר אב"י: דאה וראה - אחת היא, דאי סלקא דעתך תרתי אינון, (עמוד ב) מכדי משנה תורה לאוסופי הוא דאתא, מאי שנא הכא דכתיב דאה, ומ"ש הכא דכתיב ראה ולא כתיב דאה? אלא ש"מ: מין ראה ודאה אחת היא. ואכתי כ"ה הווי! אמר אב"י: כשם שראה ודאה - אחת היא, כך איה

השוואה בין ד' ל- ר'		
אשורי	דעץ (עברי) או (רעץ)	ארמי
ד	ד	ד
ר	ד	ד

1. מטבלת ההשוואה משמאל רואים בבירור את הדמיון הרב בין האות ד' לאות ר' בכל רבדי הלשון. האם ייתכן שבמעבר מכתב דעץ לכתב הארמי, שנעשה בימי עזרא¹, הוחלפה המילה הדאָה בויקרא, למילה וקראָה שבספר דברים - כ"טעות סופר"²?

ויקרא פרק יא פסוק יד: וְאֶת-הַדָּאָה וְאֶת-הָאִיָּהּ לְמִינָהּ:	דברים פרק יד פסוק יג וְהָרָאָה וְאֶת-הָאִיָּהּ וְהַדָּיָה לְמִינָהּ:
--	---

2. בהמשך הגמרא, למרות שבאותו פסוק מופיעים גם האִיָּהּ וגם הַדָּיָה, אומר אב"י: "כשם שראה ודאה - אחת היא, כך איה ודיה - אחת היא", על דברי אב"י אלה תמהה הגמרא במקום: "וכי מאחר שאיה ודיה אחת היא, למה ליה למיכתב איה ודיה?" - ליישב הדברים הגמרא מביאה מדרש.

השוואה בין א' ל- י'		
אשורי	דעץ (עברי) או (רעץ)	ארמי
א	א	א
י	א	א

גם כאן אני רוצה לחזור להשוואת האותיות: אם נתבונן בטבלת ההשוואה בין האות א' לאות י' נבחין בבירור שהאותיות א' ו- י' שונות בכתבתן באופן שלא ניתן להחליף ביניהן כך שניתן לטעון ש"אחת היא" - כפי עשינו לעיל עם ד' ו-ר'.

ברור שהשוואה זו לא באה כראיָה שדיה ואיה שונות הן.

¹ מובא במסכת סנהדרין דף כא עמוד ב: "...אמר מר זוטרא ואיתימא מר עוקבא: בתחלה ניתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקודש, חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי. ביררו להן לישראל כתב אשורית ולשון הקודש, והניחו להדיוטות כתב עברית ולשון ארמי".
² הניסוח "טעות סופר" בא רק להביע את ההצעה לחילוף האותיות - ואנא לא להחשיב לי זאת לרועץ...